

ПРАКТИЧНА РОБОТА № 3.

Тема: Файловий менеджер Total Commander.

Мета роботи: Освоїти прийоми роботи з файловим менеджером Total Commander.

Прилади и обладнання: ПК, ОС Windows, методичні вказівки для виконання практичної роботи.

Кількість годин: 2 години.

Порядок виконання роботи:

1. Завантажте Total Commander.
2. Пересувайтеся по папках за допомогою клавіатури, без миші (для переходу між панелями використовуйте клавішу **[Tab]**), щоб звикнути до роботи із клавіатурою у файлових менеджерах.
3. Зайдіть у папку «Work» на диску D. І запустіть файл «Практична робота 2.doc». Після пророблених операцій на екрані повинне з'явитися ще одне вікно текстового редактора MS WORD із цією практичною роботою. Закрийте вікно MS WORD і перейдіть назад в Total Commander
4. Розгорніть вікно Total Commander на весь екран. Змінійте розмір лівої панелі, схопивши лівою кнопкою миші й потягнувши за роздільник посередині між панелями. Клацніть на ньому правою кнопкою миші, відновите попереднє значення (50/50).
5. Витягніть на панель інструментів Total Commander програму MS WORD. Шукайте її в папці «\Program Files\Microsoft Office\Winword.exe». Спробуйте тепер запустити текстовий редактор натисканням тільки що створеної кнопки на панелі інструментів. Закрийте його. Змініте значок на панелі, нажавши на ньому правою кнопкою миші й вибравши пункт меню **[Змінити...]**
6. У меню **[Конфігурація - Налаштування]** активізуйте панель кнопок дисків і перейдіть на диск «D:\» за допомогою відповідної кнопки на панелі. Зайдіть у контекстне меню цього диска.
7. Закрийте контекстне меню. Налаштуйте список часто використовуваних каталогів. Сюди помістите «D:\Мої документи», «D:\Work».
8. У папці «Work» виділіть всі файли, подивитися, скільки вони займають місця на диску. Зніміть виділення.
9. У цій же папці виділіть файли, що знаходяться на парних місцях (2-й, 4-й, ...). Перейдіть на протилежну панель і створіть свою папку за назвою «Моя папка».
10. Виділіть тільки файли документів (файли з розширенням *.doc) — спочатку по одному, а потім відразу групою.
11. Перемістіть папку «Моя папка» у папку «Work». А після цього видалити її.
12. Запустити пошук файлів і папок сполученням клавіш **[Alt]+[F7]**. Знайдіть на диску «D:\» всі файли з розширенням avi. За допомогою командного рядка й команди NetSend відправте повідомлення на сусідній комп'ютер.

Контрольні питання

1. Яким образом здійснюється запуск файлового менеджера *Total Commander*?
2. Опишіть структуру користувацького інтерфейсу файлового менеджера *Total Commander*.
3. Перелічіть основні можливості файлового менеджера *Total Commander*.
4. Поясніть призначення командного рядка.
5. При роботі з якими архівами *Total Commander* може обходитися повністю без зовнішніх архіваторів?
6. Для чого потрібна панель інструментів?
7. Чи працює в *Total Commander* буфер обміну?
8. Розкажіть як в *Total Commander* реалізувати операції копіювання, переміщення.
9. Як створити новий файл, папку в *Total Commander*?
10. Як заархівувати, розархівувати файл, створити багатотомний архів.

Література:

1. О.І. Пушкар Інформатика. Комп'ютерна техніка. Комп'ютерні технології. К.: Академія, 2002
2. М.М. Редько., Інформатика та комп'ютерна техніка. В.: Нова Книга, 2007
3. Ривкінд Й.Я., Лисенко Т.І., Інформатика. К.: «Генеза», 2010
4. Гаєвський А.Ю., Інформатика. К.: «А.С.К», 2005
5. Морзе Н.В., Вембер В.П., Інформатика. К.: «Школяр», 2010

Теоретичні відомості.

Щоб полегшити користувачеві роботу з файлами в Windows, існують так називані програми-оболонки (файлові менеджери).

Оболонка ОС - це сервісна програма, що полегшує взаємодію користувача з операційною системою.

Працюючи з оболонкою, користувач може задавати ті ж самі команди MS-DOS, не вводячи текст команди. Йому досить виконувати нескладні маніпуляції в інтерфейсі оболонки: виділяти об'єкти, натискати певні клавіші або клацати мишею.

Спектр можливостей оболонки, як правило, досить широкий. З її допомогою легко виконуються стандартні операції з файлами й каталогами: перегляд, копіювання, переміщення, перейменування, видалення й т.д. Засоби оболонки дозволяють створювати й редагувати текстові файли, працювати з архівними файлами.

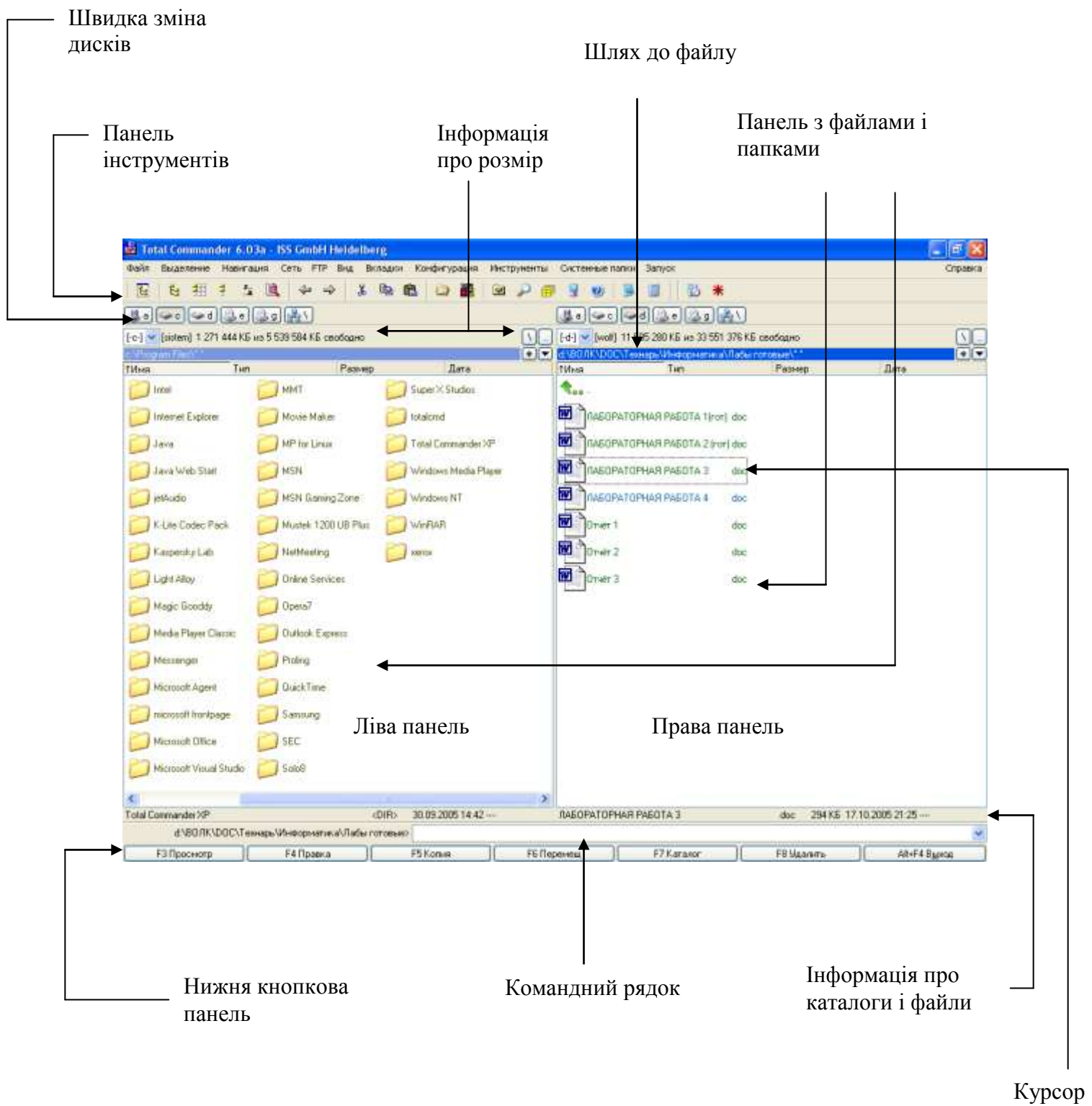
Однієї з найбільш популярних оболонок є Norton Commander. Ця програма, названа по імені свого автора - Питера Нортону, і була розроблена корпорацією Symantec в 1992 році, є однією з перших оболонок, призначених для MS-DOS. Оболонка Norton Commander (або скорочено NC) виявилася настільки вдалою, що наступні аналогічні програми (Volkov Commander, Disco Commander й інші) відтворюють майже всі деталі інтерфейсу й основні команди оболонки NC, доповнюючи оригінал лише новими можливостями. Для роботи з ОС Windows була розроблена (швейцарським програмістом Кристианом Гислером) оболонка яка стала називатися Total Commander, вона й послужила прототипом для сучасного файлового менеджера який одержав в 2000 році назва Total Commander.

Вид вікна Total Commander.

Запуск файлової оболонки Total Commander виконується при натисканні курсором миші на іконку (ярлик) який може перебуває, як на робочому столі так і на панелі швидкого запуску.

На малюнку 1 показаний загальний вид оболонки Total Commander, він має панель інструментів із кнопками виконуючі стандартні функції, два інформаційні рядки (угорі відразу під панеллю інструментів, данні про диски, вміст яких показано в правому і лівому куті, внизу – інформація про файл або папку, на якій знаходиться курсор). Командний рядок з можливістю перегляду й виклику раніше уведених команд. І два віконця утримуючий список файлів і папок. Вид вікна Total Commander може мінятися у випадку зміни налаштувань у пункті меню **Вид**.

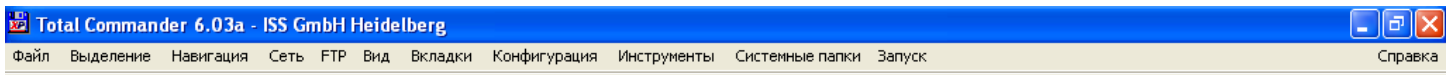
Рис.1

Основні елементи вікна й робота з ними.

1. Структура користувацького інтерфейсу TOTAL COMMANDER

Заголовок вікна + Рядок меню

Панель інструментів

За допомогою панелі інструментів ви можете викликати команди меню, зовнішні програми й навіть інші панелі інструментів. Якщо ви на мить затримаєте курсор миші на кнопці, з'явиться маленьке вікно з описом.

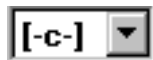
Ви можете легко додати кнопки на панель інструментів, використовуючи Drag&Drop (з натиснутою клавішею [Shift]) Клацнувши правою кнопкою миші, ви можете відкрити локальне меню, що дозволяє змінити або видалити кнопки. Для подальших змін у кнопковій панелі використовуйте діалогове вікно зміни всієї панелі інструментів

Кнопки дисків

Кнопки дисків дозволяють швидко змінювати диски простим щелчком миші на кнопці. Ця панель кнопок дисків за замовчуванням не включена. Якщо Ви хочете скористатися нею, ви можете активізувати її в меню [Конфігурація - Настроювання]. В TOTAL COMMANDER. Ви також можете клацнути правою кнопкою миші на кнопці диска, щоб викликати контекстне меню.

Вікно вибору дисків

Щелчком миші по стрілці вниз (або натисканням [Alt]+[F1]/[Alt]+[F2]) відкривається список, що випадає, з наявними дисками. Просто клацніть на потрібному диску або натисніть букву диска, щоб відкрити диск.

Вільний і загальний дисковий простір

У дужках зазначена назва тому. За нею в кілобайтах (1024 байт) показується вільний і загальний дисковий простір на поточному диску.

Перейти в кореневий/батьківський каталог

Натискання кнопки ліворуч перемикає до кореневого каталогу поточного диска. Кнопка праворуч повертає в батьківський каталог.

Поточний каталог

c:\Windows*.*

Поточний каталог показується безпосередньо вище файлового вікна. Якщо Ви переміщаєтесь усередині впакованого файлу, цей файл і всі підкаталоги в цьому файлі також показуються тут.

Подвійний щелчок на цьому рядку відкриває список часто використовуваних каталогів, що дозволяє швидко переходити в часто використовувані каталоги. Правий щелчок відкриває контекстне меню для поточного каталогу, а правий щелчок із затримкою (в одну секунду) відкриває історію каталогів.

Заголовки табуляторів

↑Имя	Тип	Размер	Дата	Атрибуты
------	-----	--------	------	----------

Заголовки табуляторів дозволяють сортувати список файлів по імені, розширенню, розміру, і даті клацнувши по відповідному заголовку. Другий щелчок по цьому ж заголовку змінює порядок на протилежний. Маленька стрілка ліворуч від тексту заголовка показує напрямок сортування.

Файлове вікно

⌵⌵[...]		<DIR>	14.08.1996 16:07----	
[System]		<DIR>	14.08.1996 16:07----	
[Temp]		<DIR>	14.08.1996 16:47----	
Arj	pif	545	21.04.1996 02:11-a--	
Autostar	grp	46	14.09.1996 18:02-a--	
Bootlog	txt	4'016	14.08.1996 17:25-a--	
Calc	exe	43'072	01.11.1993 09:11-a--	
Calc	hlp	27'184	01.11.1993 09:11-a--	

У файловому вікні показуються (якщо обрано [Подробный] у меню [Вид]) імена файлів, розмір, дата й час останньої зміни й атрибути файлу (r=тільки для читання, a=архівний, h=схований, s=системний) у поточному каталозі. Як альтернатива, (опція [Короткий]). Ви також можете відображати тільки імена файлів (у кілька стовпців). Виділені файли показані червоними кольорами (можна змінити в [Настроювання - Кольори]). Поточний файл оточений тонким прямокутником. Якщо обрано відповідну опцію, показуються значки ліворуч від імен файлів. Значки показують тип файлу (каталог, архів) і всі зв'язки

Кількість виділених файлів

0 из 602 k в 0 из 43 файла(ов) отмечено

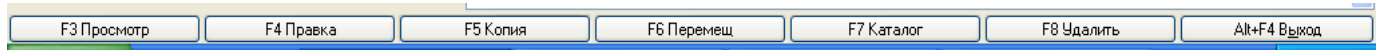
Під файловим вікном показується дисковий простір, який займають виділені файли. Відразу за цим показується дисковий простір, який займають усі файли у файловому вікні. Кількість виділених файлів і загальна кількість файлів також показується.

Командний рядок

Всі символи, які Ви набираєте, переадресуються в командний рядок. Натисканням клавіші [Enter] ви можете виконати командний рядок. Старі записи командного рядка зберігаються в історії командного рядка.

Панель функціональних клавіш

Натисканням однієї із цих кнопок або натисканням однієї з функціональних клавіш від [F1] до [F8] ви можете активізувати відповідну функцію. Для функцій [Довідка] [F1] й [Обновити каталог] [F2] немає кнопок для запобігання перенасиченості вікна. Кнопки [F3], [F4] й [F8] також працюють як мета для Drag&Drop.

Якщо ж клацнути правою кнопкою миші на кнопці [F8], то можна відкрити Сміттєвий кошик.

2. Операції з файлами

Обновити каталог [F2]

Натисніть [F2] (немає еквіваленти для миші). Це оновить вихідний каталог (з товстою рамкою навколо). Інша комбінація клавіш для цієї ж дії - [Ctrl]+[R].

Цю операцію варто використати після зміни гнучкого диска, щоб оновити вміст файлового вікна.

Переглянути вміст файлу [F3]

Виділіть файли, які хочете переглядати й натисніть [F3]. Убудований просмотровщик (Lister) показує вміст виділених файлів або файлу під курсором (залежно від налаштувань). Натискаючи [N] можна переходити до наступного виділеного файлу, [Esc] закриває Lister і повертає вас в TOTAL COMMANDER.

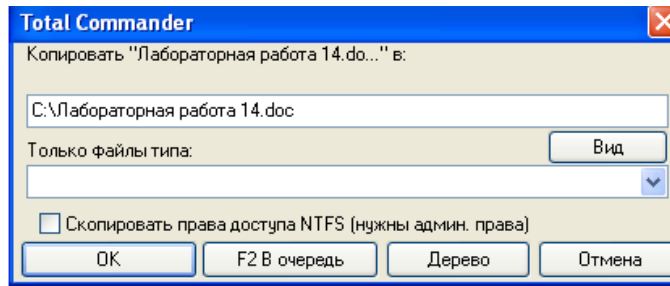
Якщо поточна панель відображає вміст архіву, то буде задане питання про необхідність розпакувати виділені файли для перегляду.

Правка [F4]

Помістіть курсор (маленький прямокутник) на файл, що ви хочете редагувати й натисніть [F4]. Це запустить редактор, обраний вами в діалозі конфігурації, і завантажить обраний файл. За замовчуванням запускається Windows Блокнот. Він обмежений текстовими файлами обмеженого розміру. Якщо Ви хочете редагувати файли інших типів, просто двічі клацніть на файлі або натисніть [Enter]. Запуститься програма, пов'язана з файлом. Ви можете зв'язати розширення файлів даних, використовуючи [Файл - Відкрити за допомогою...]

Якщо вихідний каталог показує вміст архіву, файл під курсором розпаковується в тимчасовий каталог і завантажується в (раніше) обраний редактор. Якщо ви зміните файл і потім закриєте редактор, TOTAL COMMANDER запитає вас, чи хочете ви переупакувати файл в архів. Якщо ви виберете так, архів буде оновлений, а тимчасовий каталог очищений. Якщо ви виберете ні, тимчасовий файл буде вилучений, і архів залишиться незмінним.

Копія [F5]

Ця команда копіює файли й цілі каталоги з вихідного каталогу в інший каталог.

Виділіть файли, які ви хочете скопіювати й натисніть [F5].

Це відкриває діалогове вікно, де ви можете набрати цільовий шлях і маску файлів. За замовчуванням представлений шлях цільового вікна разом з *.* як маскою файлів. Ви можете використати будь-який тип дійсного імені файлу, включаючи підстановочні символи як ім'я кінцевого файлу. У поле нижче, ви можете визначити конкретні файли для копіювання. Щоб скопіювати файл у цей же самий каталог (під іншим ім'ям), натисніть [Shift]+[F5]. Також можна створити ярлики комбінацією [Ctrl]+[Shift]+[F5].

Кнопкою [Дерево] Ви можете вибрати цільовий каталог з дерева каталогів. Якщо Ви хочете вибрати інший каталог, ви можете визначити диск (включаючи двокрапку :) у діалоговому вікні перед тим, як вибрати кнопку [Дерево].

Пакування файлів.

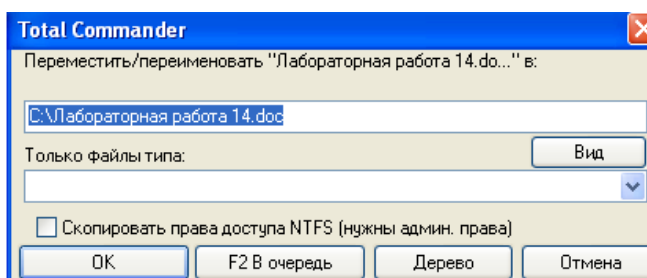
Якщо вихідний каталог показує зміст архіву, показується діалог розпакування файлів. Альтернативно, якщо цільовий каталог показує зміст архіву (а вихідний каталог показує звичайний каталог), з'являється діалог упакування файлів.

Якщо ви хочете створити новий архів й упакувати в нього обрані файли, просто натисніть [Alt]+[F5]. Це відкриє діалогове вікно впакування файлів. Сполучення [Alt]+[Shift]+[F5] видаляє файли після впакування. Ви можете тепер також упаковувати файли безпосередньо з одного архіву в інший!

Якщо Ви хочете розпакувати архів під курсором (або виділені архіви), натисніть [Alt]+[F9]. Після вказівки цільового каталогу (і при потребі маски файлів), всі файли з архіву будуть розпаковані.

Операції копіювання, розпакування (тільки ZIP) і впакування можуть бути переведені у фоновий режим натисканням кнопки [Фон] під час операції копіювання. Це дозволяє виконувати інші завдання в TOTAL COMMANDER під час цієї операції. Потрібно натиснути [F2] або [Ctrl]+[R], щоб оновити каталог після того, як фонові операції завершаться. Інакше змінені файли не будуть показані.

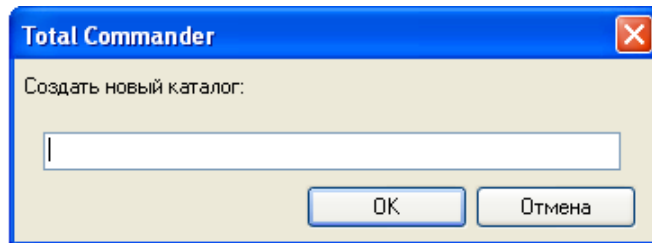
Перейменувати/перемістити [F6]

Ця команда дозволяє перейменовувати файли й папки в поточній директорії, переміщати їх в інші папки й на інші диски. Цією командою також можна перемістити (упакувати й видалити) файли в архів.

Для цього виділіть файли або папки, які необхідно перемістити або перейменувати, і натисніть [F6]. Якщо потрібно тільки перейменувати поточний файл, замість цього натисніть [Shift]+[F6]. Діалогове вікно перейменування/переміщення файлів також може працювати з масками файлів. Функція недоступна, якщо поточною папкою є архів (крім ZIP).

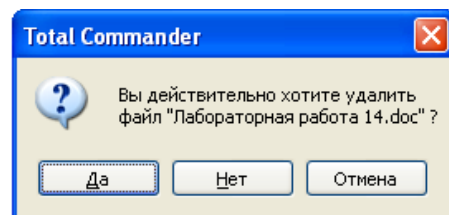
Створити каталог [F7]

Ця команда створює новий підкаталог у вихідному каталозі. Після натискання [F7], просто введіть бажане ім'я для каталогу. Тепер ви можете також створити кілька підкаталогів в одній операції. Просто відокремте підкаталоги похилою рисою вліво, наприклад: *каталог1\каталог2\каталог3*.

Якщо вихідний каталог відображає зміст архіву, ця функція недоступна.

Видалити [F8]

Виділіть файли або каталоги, які ви хочете видалити, потім натисніть [F8].

Після підтвердження файли віддаляються. Процес може бути перерваний у будь-який момент діалогом Отмена. Для кожного непустилого каталогу додаткове діалогове вікно буде запитувати про підтвердження. Також можна видалити файл натиснувши клавішу Delete. Як що натиснути комбінацію клавіш Delete + Shift то файл буде видалений не потрапляючи до кошику.

Вихід [Alt] + [F4]

Закриває TOTAL COMMANDER і зберігає поточні каталоги.

3. Операції виділення

Виділення файлів і папок

Для того, щоб виділити файл, просто клацніть на ньому мишею або переміститесь до нього стрілками на клавіатурі й натисніть [Insert]. Якщо у вікні налаштування ви вибрали

Конфигурация->Настройка->Операции->Выделение мышью->Правой кнопкой, то лівою кнопкою ви тільки переміщуєте курсор. Для виділення файлу в такому випадку ви повинні натиснути на ньому правою кнопкою миші. Якщо ви виділите папку за допомогою пробілу, то буде відображений загальний займаний нею розмір.

Виділення послідовної безлічі файлів.

Натисніть на першому файлі відповідною кнопкою миші (залежить від того, яке налаштування ви вибрали), потім натисніть клавішу [Shift] й утримуючи її (!), натисніть на останньому файлі послідовності, що ви хочете виділити. Якщо в налаштуваннях для виділення застосовується права кнопка миші, то ви можете натиснути, і утримуючи неї тягти поверх файлів, які хочете виділити (без додаткових клавіш).

Установка/зняття виділення файлів по масці

Натисніть [+] або [-] на малій цифровій клавіатурі або в меню [Виділення] виберіть [Виділити групу.../Зняти виділення...]. Потім укажіть потрібний тип файлу (наприклад, для текстових файлів - *.txt). Можна також укажати кілька типів відразу й навіть вибрати типи, які не потрібно виділяти! Для поділу між потрібними й непотрібними типами файлів ставиться знак «|».

Приклад №1:

w*.*|*.bak *.old – виділяє всі файли, які починаються з «w» і не закінчуються на «.bak» або «.old»

Приклад №2:

|*.exe – виділяє всі файли крім програм (маючих розширення «.exe»)

Виділити всі/Зняти виділення

Натисніть [Ctrl] й [+] (або [-]) на малій цифровій клавіатурі або в меню [Виділення] виберіть [Виділити всі/Зняти все виділення].

Інвертувати виділення

За допомогою цього пункту меню виділяються всі файли в поточній папці, які до цього не минулого виділені, і одночасно знімається виділення із уже виділених. Це особливо зручно при порівнянні папок. Для виконання цієї операції із клавіатури натисніть клавішу [*] (знак множення) на малій цифровій клавіатурі.

Відновити виділення

Відновлює виділення, що було до виконання останньої операції. Для виконання цієї операції натисніть [/] (знак ділення) на малій цифровій клавіатурі.